

00:22

Geç Orta Çağ şehri, özgürlükler merkezidir. Vatandaşlık hakkına sahip olan birisi, çalışkanlığı ve zekâsını kullanarak refaha erişme şansına sahiptir. Bu sınırlı da olsa kadınlar için de geçerli. Onlar yaşamın tüm alanlarında aktif durumdadır.

Başlık: Kadınlar, İlerleme, Önyargılar (Titel: Frauen, Fortschritt, Vorurteile)

0:51

Kadınlar, ticaret ve zanaat alanlarındaki tüm meslek kollarında çalışıp belli ölçülerde bağımsız hale geldiler. İncil'de tarif edilen kadın tipinden de sıyrıldılar.

1:07

İncil'de kadın baştan çıkarıcıdır. Güzellikleri, erkekleri günaha sevkeder.

1:25

Kadınlara az değer verilmesini, çoğu insan yaratılışın tarihçesiyle gerekçelendirir. Tanrı, Havva'yı Adem'in kaburgasından yarattı. Daha sonra Havva, Adem'i baştan çıkarıp Bilgi Ağacı'nın meyvesinden tatmaya neden olduğu gerekçesiyle ağır bir şekilde suçlandı.

1:43

Kadın, "sahte yılan" olarak görülür ve bu şekilde tasvir edilir. Bütün kadınların anası olarak Havva, ilk günahın işlenmesinden ve bu nedenle insanoğlunun Cennet'ten kovulmasından sorumlu tutuluyor.

2:01

Orta Çağ'daki bir zanaatkâr ailesinin evindeki hizmetçiye ise böyle bir ithamda pek bulunmaz. Hizmetçiler ve uşaklar, tıpkı zanaat ustasının eşi ve çocukları gibi aileden sayılıyor. Hep beraber aynı çatı altına yaşayıp çalışıyorlar.

2:27

Aile aynı zamanda bir "çalışma topluluğudur" ve Orta Çağ şehirlerindeki toplumsal yaşamın ekonomik ve sosyal temelini oluşturur. Genelde birkaç kuşak birarada yaşar. Çalışamayacak duruma gelen yaşlıların bakımını gençler üstlenir.

2:52

Evin hanımı konumundaki zanaatkârın karısı, hizmetçi kadınlardan sorumludur.

2:58

Zanaat ustası kocası ise hâne reisidir. Hanım, dışarda ancak eşi tarafından temsil edilebilir.

3:08

Hepsi aynı masada oturup aynı yemekleri yiyorlar, çünkü birbirlerine muhtaç durumdadır.

3:24

Şehrin toplumsal yapısı içinde ekonomik açıdan ayakta kalabilmelerinin tek yolu, bir aile ve çalışma topluluğu olarak kalmaları halinde mümkündür.

3:35

Nâdiren aşk evlilikleri yapılıyor. Kadınlar genelde ekonomik nedenlerden dolayı evleniyorlar.

3:44

Her iki tarafın ailesi de bundan kârlı çıkmak zorunda. Kızların fikri ise pek sorulmaz. Kocasını, kadının yasal vasîsi konumundadır, hem hukuksal hem de ekonomik olarak kadın, kocasına bağımlıdır.

4:07

Şehirlerdeki kadınların büyük bir bölümü çalışıyor. Çoğu, eşlerinin atölyesinde zanaatkârlık yapıyor.

4:18

Hatta kadınlar, demircilik gibi bedensel açıdan çok yorucu işleri de yapıyorlar.

4:30

Dokumacılık ise kadınların tekelinde. Pek çoğu yevmiyeli işçi olarak bu dalda çalışıyor. Kendir liflerini didiyorlar.

4:42

Daha sonra bu lifleri örüp iplik haline getiriyorlar.

4:51

Yün üreten kadınlar, kumaşlar dokuyup elbiseler dikiyorlar.

5:02

Genelde kendi atölyeleri var. Dokumacılık zanaatında, büyük şehirlerde lonca birlikleri oluşturan kadın ustalar bile mevcut.

5:15

Mali durum ise erkekler tarafından kontrol ediliyor.

5:23

Ebeler de ayrı bir meslek grubunu oluşturuyor. Doğum yardımı, tümüyle kadınların işi. Ancak doğum anında olumsuzlukların yaşanması halinde, ebelerin elinden de fazla birşey gelmiyor. Doğum sırasında ölen kadınların sayısı oldukça yüksek.

5:43

Genel yaşam beklentisi çok düşük bir seviyede. Kadınların ortalama ömrü 29'la sınırlı kalıyor.

6:00

Çocuk ölümleri de aşırı dercede yüksek. Her iki çocuktan biri, 14 yaşına gelmeden ölüyor. Örneğin, Albrecht Dürer'in ailesinde olduğu gibi: Annesi, 1492 yılına kadar toplam 18 çocuk doğurdu. 30 yıl sonra ise bunlardan sadece üçü hayattaydı..

6:26

Yalnız yaşayan kadınlar, geçimlerini sağlamakta zorlanıyorlar. Çoğu, bir yuva kurmak ve vatandaşlık hakkına kavuşmak umuduyla kırsal bölgelerden şehirlere geliyor.

6:44

Ancak evlenmek için gerekli olan çeyize sahip olmamaları nedeniyle çok sayıda kadın bekâr kalıyor. Bu nedenle zengin tüccarlar ya da zanaatkâr ailelerinin yanında hizmetçilik ya da hademelik yapıyorlar.

6:59

Yemek ve yatacak yer karşılığında ev işlerini idare ediyorlar.

7:11

Hizmetçi ve hademelerin işi çok yorucu. Yardımcı teknik araç gereçleri hemen hemen hiç yok. Herşeyi elleriyle hazırlamak zorundalar.

7:26

Özellikle evin temizliği ve çamaşır yıkama işleri kadınlar için hayli yorucu.

7:39

Hizmetçi olarak iş bulamayan yalnız kadınlar, çoğu kez hayat kadınlığı yapmaya karar veriyor ve geçimlerini, örneğin şehrin hamamlarında temin ediyorlar.

7:59

Diğer kadınlar gıda ve küçük eşyalar satarak geçinmeye çalışsalar da kazançları o kadar az ki, hayatta kalmalarına ancak yetiyor. Genelde, hijyenden yoksun, karanlık ve rutubetli evlerde, pislik ve haşeratlar arasında, ve sıhhi tesisat olmaksızın yaşamak zorunda kalıyorlar.

8:32

Geç Orta Çağ şehirlerinde, halkın beşte biri böyle kötü koşullar altında yaşıyor. İhtiyarlayıp çalışamaz duruma geldiklerinde ise pek çok kadın dilencilik yapmak zorunda kalıyor.

8:46

Şehirdeki üst tabakaya mensup kadınlar çok daha iyi koşullar altında yaşıyor. Evde genelde şömine odasında oturuyorlar. Bu oda sıcak ve rahat.

9:01

Şömine odasında patrici sınıfından olan evin hanımın sözü geçer, özel hayatını burada yaşar:

9:09 ...Mum ışığında kitap okur.

9:14 ... Çocuklarıyla ilgilenir,

9:20 ...el işleri yapar ve

9:24 ...misafirleri ağırlar.

9:33

Manastır, pek çok kadın için cazip bir yaşam alanıdır. Burada erkeklerin vesâyetinden kurtulup gündelik hayattaki tehditlerden emin vaziyette yaşarlar.

9:52

Genelde soylu kadınlar tarafından kurulmuş olan manastırlara önceleri yine sadece soylu kadınlar alınıyordu.

10:05

Ancak kısa süre sonra şehirden gelen kadınlara da açık hale geldi.

10:16

Zengin şehir vatandaşlarının bekâr kızları, çoğu kez aileleri tarafından bir manastıra verilir.

10:32

Yoksul kadınlar sadece acemî rahibe olabilirler. Aslı rahibelerin yanında hizmetçi olarak çalışırlar.

10:51

Manastır hayatında çok sayıda kurala uyma zorunluğu bulunmasına rağmen yine de kadınlara, şehirde elde edemedikleri oranda bazı özgürlükler de sunuluyor.

11:03

Burada kendilerini eğitime imkânına kavuşan kadınlar, ibâdet edip, dinî ve felsefî eserlerle meşgul olabiliyorlar.

11:15

Ve: Tanrıya hizmet etmek için sadece dünyevî nimetlerden ferâgat etmekle kalmayıp, aynı zamanda sevmedikleri bir erkekle zorla evlenmekten de kurtulmuş oluyorlar.

11:40

Rahibeler, günün büyük bir bölümünü tefekkür ve ibadetle geçiriyorlar. Toplu âyinlerde buluşup ibadet etmek üzere günde yedi kez kiliseye geliyorlar. Dualarında Tanrı'ya yönelip, ilki sabaha karşı iki, sonuncusu da akşam sekizde olmak üzere, toplu halde kilise şarkıları söylüyorlar.

12:07

Günde beş saat, çalışmaya ayrılmıştır. (pause) El işi yapmak, ferâgat geleneğinin en önemli unsurlarından biridir.

12:27

Rahibeler, kitap yazan ilk kadınlardır.

12:32

Bilgilerini, manastır öğrencileri ve müritlere aktarıyorlar.

12:38

Okuma ve yazma öğretiyorlar.

12:44

Kitaplar kopyalayıp, bunları değerli resimlerle süslüyorlar.

12:54

Orta Çağ'ın sonlarına doğru dindarlık da azalıyor. Pek çok manastır, vakıflar sayesinde zenginliğe kavuşuyor. Öylesine ki, artık sadece "bakım yapılan kurumlar" haline geliyorlar.

13:07

Bu nedenle Reformasyon hareketi esnasında çok sayıda manastır tasfiye ediliyor.

13:16

Yeni Çağ'ın başlamasıyla birlikte kadınların, manastır duvarlarının dışındaki hayatları da değişiyor. Ekonomik krizler nedeniyle kadınların imkânları kısıtlı hale geliyor. Kademe kademe çalışma hayatından uzaklaştırılan kadınlar, ev hanımı ve anne işlevini üstlenmekle yetinmek zorunda kalıyorlar.